

Elin: Aluehallitus

Aika: 15.09.2025 Kello: 09:00 -

Paikka: Kokoushuone H0.124-125, Vaasan keskussairaala, H-talo

Pykälät: 157 - 185

Osallistujat:

Nimi

Salovaara-Kero Anne	puheenjohtaja
Borg Johanna	jäsen
Kapténs Gun	jäsen
Stenbacka Åsa	jäsen
Sjökvist Peter	I varapuheenjohtaja
Bystedt Rainer	jäsen
Tuomela Antti	II varapuheenjohtaja
Frostdahl Steven	jäsen
Pettersson David	jäsen
Ala-Heikkilä Sari	jäsen
Pääjärvi-Myllyaho Riitta	jäsen
Yli-Pelkola Kim	jäsen
Caldén Anna	jäsen

Muut osallistujat:

Berg Kim	aluevaltuuston puheenjohtaja
West Mia	aluevaltuuston I varapuheenjohtaja
Heinonen Marko	aluevaltuuston II varapuheenjohtaja
Hjulfors Andreas	aluevaltuuston III varapuheenjohtaja
Somppi Sari	aluevaltuuston IV varapuheenjohtaja
Rantala Mervi	kansalliskielilautakunnan puheenjohtaja
Kinnunen Marina	esittelijä
Sjöström Pia-Maria	esittelijä
Penttinen Erkki	esittelijä
Kotanen Heidi	esittelijä
Jakobsson-Pada Linda	sihteeri/esittelijä
Berg Päivi	asiantuntija
Nystrand Lena	asiantuntija

Elin: Aluehallitus

Aika: 15.09.2025 Kello: 09:00 -

Paikka: Kokoushuone H0.124-125, Vaasan keskussairaala, H-talo

Asialuettelo:

§ nro	Käsiteltävä asia	Sivu
157	Kokouksen avaus, laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
158	Pöytäkirjantarkastajien valinta	4
159	Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen	5
160	Talousarviomuutos 2025	6
161	Talousarviotyö 2026	7
162	Pohjanmaan hyvinvointialueen ruoka- ja siivouspalvelujen sopeuttamistoimenpiteet vuoden 2026 talousarviossa	8
163	Tilannekuva prosessityöstä	11
164	Pohjanmaan hyvinvointialuestrategia 2026–2029	12
165	Hyvinvointialueen palvelustrategian sekä lakisääteisten alueellisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelmien päivittäminen	14
166	Muutos Länsi-Suomen yhteistyöalueen yhteistyösopimukseen	15
167	Hyvinvointialueen vaikuttamistoimielinten jäsenten valinta	17
168	Palvelusetelien yleinen soveltamisohje 2026	19
169	Kotihoidon palvelusetelin soveltamisohje vuodelle 2026	20
170	Lääkinnällisen kuntoutuksen palvelusetelin soveltamisohje vuodelle 2026	21
171	Lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälinepalveluiden ja apuvälineiden palvelusetelin soveltamisohje vuodelle 2026	22
172	Vammaispalvelut, henkilökohtainen avustaja, palvelusetelin soveltamisohje vuodelle 2026	23
173	Päivätoiminnan palvelusetelin soveltamisohje vuodelle 2026	24
174	Omaishoidon tuen palvelusetelin soveltamisohje vuodelle 2026	25
175	Ympäri vuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin soveltamisohje vuodelle 2026	26
176	Suun terveydenhuollon palvelusetelin soveltamisohje vuodelle 2026	27
177	Jalkahoidon palvelusetelin soveltamisohje vuodelle 2026	28
178	Aluehallituksen otto-oikeuden käyttäminen	29
179	Valtuustoryhmätuki, kevät ja syys 2025	30
180	Vastaus valtuustoaloitteeseen; Sallitaan kaikille hammaslääkäreille osa-aikatyö, Kaunismäki ym	31
181	Vastaus aloitteeseen kaksikielisyydestä hyvinvointialueen kaikissa kokouksissa, Maria Tolppanen	33
182	Vastaus valtuustoaloitteeseen; Millainen on toimiva ikäihmisten hoitoketju tulevaisuudessa, G Jusslin	35
183	Kevään 2026 kokouspäivämäärät	41
184	Muut mahdolliset asiat	42
185	Kokouksen päättäminen	43

Pohjanmaan hyvinvointialue / kirjaamo
Hietalahdenkatu 2–4 65130 Vaasa
kirjaamo@ovph.fi

157

Kokouksen avaus, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Aluehallitus 15.09.2025

Hallintosäännön 148 §:n mukaan toimitellaan päättää kokouksensa ajan ja paikan.

Hallintosäännön 149 §:n mukaan kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat.

Hallintosäännön 157 §:n mukaan avattuaan kokouksen puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 108 §:n mukaan muu toimitella kuin valtuusto, on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Puheenjohtaja avaa kokouksen.

Päätös:

158

Pöytäkirjantarkastajien valinta

Aluehallitus 15.09.2025

Pohjanmaan hyvinvointialueen hallintosäännön 167 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla.

Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti.

Pöytäkirjantarkastajiksi ehdotetaan jäseniä aakkosjärjestyksessä siten, että esitetään aina kahta vuorossa seuraavana olevaa listalta.

Pöytäkirjantarkastajiksi ehdotetaan jäseniä: Sari Ala-Heikkilä ja Johanna Borg
Ehdotetaan, että pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti.

Päätös:

159

Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen

Aluehallitus 15.09.2025

Pohjanmaan hyvinvointialueen hallintosäännön 149 §:n mukaan kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat.

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset toimielimen päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivät erityiset syyt ole esteenä.

Ehdotetaan, että esityslista hyväksytään työjärjestykseksi.

Päätös:

160

Talousarviomuutos 2025

Aluehallitus 15.09.2025

ÖVPH/5499/02.02.02/2025

Valmistelija Nystrand Lena
Lisätietoja: puhelinnumero: 044 323 1740, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Talousarviovuoden aikana talousarviossa ilmenee tarvetta eri yksiköiden välisille siirtoille ja oikaisuille, jotka eivät merkitse lisämäärärahaa. Siirrettäessä toimintaa yksiköiden välillä tulee vielä joitain talousarviomäärärahojen siirtoja toimialalta toiselle, jotka vaativat teknisluonteisempia talousarviomuutoksia. Tällä hetkellä pyritään hillitsemään kustannuskehitystä lisämäärärahojen tarpeen kasvun välttämiseksi, joskin muutoksia todennäköisesti tarvitaan vielä. Tämä otetaan uuteen käsittelyyn myöhemmässä vaiheessa.

Talousarviomuutokset, jotka vaikuttavat toimialojen taloudelliseen asemaan ja sitovuuteen valtuustoon nähden, tulee hyväksyä ja vahvistaa myös valtuustossa. Mikään näistä ei aiheuta lisäyksiä talousarvioon, vaan ne muodostuvat toimialojen välisistä muutoksista. Muutokset ovat siis kustannusneutraaleja hyvinvointialueetasolla, mutta vaikuttavat nettotoimintakustannuksiin tai toimintakatteeseen ja siten sitovuuteen valtuustoon nähden toimialatasolla.

Myös valtionkorvauksen talousarviota muutetaan vastaamaan viimeisimpiä oikaistuja päätöksiä vuoden 2025 korvauksesta. 20.12.2024 (+644.732,-) ja 26.6.2025 (-72.763,-) eli yhteensä 571.969,- euron nettolisäys talousarviossa joulukuussa 2024 vahvistettuun verrattuna. Näin ollen vuoden 2025 valtionkorvaus on yhteensä 843.208.376,- euroa ja budjetoitu alijäämä on siten 32.958.480 euroa.

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

ehdottaa, että hallitus hyväksyy talousarviomuutoksen omalta osaltaan ja vie sen aluevaltuuston hyväksyttäväksi.

Päätös:

Jakelu

Liitteet

Liite 1 Budjetändring 2025 Talousarviomuutos

161

Talousarviotyö 2026

Aluehallitus 15.09.2025

ÖVPH/5514/02.02.00/2025

Valmistelija Nyststrand Lena

Lisätietoja: puhelinnumero: 044 323 1740, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Hallitus keskusteli talousarviotyön kehyksistä kesäkuun kokouksessaan. Viimeisimpien laskelmien mukaan kertynyttä alijäämää on vuodenvaihteessa runsaat 45 miljoonaa euroa, mikä merkitsee sitä, että vuoden 2026 ylijäämän on oltava vastaavan suuruinen vuoden 2026 aikana, jotta alijäämä saadaan katettua lain mukaisessa määräajassa. Vaikka kyseessä on suuri ylijäämä, jonka saavuttaminen edellyttää mittavia toimenpiteitä kustannustason sopeuttamiseksi, se on kuitenkin taso, jota tarvitaan, koska rahoitus ei lisäännä samassa määrin kuin hinnan- ja palkankorotukset.

Talouden tasapainottaminen ja pääseminen sellaiseen kulurakenteeseen, johon hyvinvointialueen rahoitus riittää tulevina vuosina, hyvinvointialue tulee etsiä noin 50 miljoonan euron supistukset. Kaikkia säästöjä ei ole vielä kohdennettu, mutta lopputulos vastaa hallitukselle syksyn seminaaritilaisuuksissa esiteltyä jakoa. Toimenpiteet käydään läpi tarkemmin hallituksen kokouksessa. Säästöjä haetaan 15 miljoonaa henkilöstökustannuksista, menetellyillä, jotka käsiteltiin edellisessä hallituksen kokouksessa. Ostopalveluista (jotka ovat suuruudeltaan hyvinvointialueella 322 miljoonaa euroa) haetaan 29 miljoonan vähennyksiä. Palveluverkkomuutoksilla haetaan 1 miljoonan vähennyksiä, tehostamistoimenpiteillä 2 miljoonaa ja sen lisäksi jokainen hyvinvointialueen yksikkö joutuu tehostamaan toimintaansa, koska talousarviota ei koroteta indeksikorotuksella.

Mahdollisia tarkistuksia tehdään syksyn aikana tulosenrusteen ja mahdollisten rahoitusmuutosten mukaisesti. Vuoden 2026 ensimmäisen ja toisen neljänneksen tuloksen perusteella laaditaan arvio suunniteltujen sopeuttamistoimien toteuttamismahdollisuuksista ottaen huomioon mahdollinen lainsäädännön muutos kertyneen alijäämän kattamisajan osalta.

Talousarviotyö etenee näiden sopeuttamistoimien mukaisesti, ja ulkoisen talousarvion arvioidaan olevan selvillä hallituksen lokakuun kokoukseen mennessä.

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

ehdottaa, että hallitus keskustele talousarviotyöstä.

Päätös:

Jakelu

162

Pohjanmaan hyvinvointialueen ruoka- ja siivouspalvelujen sopeuttamistoimenpiteet vuoden 2026 talousarviossa

Omistajaohjausjaosto 26.08.2025 § 69

Valmistelija Jakobsson-Pada Linda
Lisätietoja: puhelinnumero: 040 649 2883, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Aluehallitus päätti kokouksessaan 17.3.2025 § 54 seuraavaa Pohjanmaan hyvinvointialueen ruoka- ja siivouspalvelujen järjestämisestä jatkossa:

Hyvinvointialue jatkaa kolmen nykyisen in-house-yhtiön kautta siivous- ja ruokahuollon palveluiden ostamista ja yhteistyössä etsii vastaavan säästöpotentiaalin, mitä kilpailuttamisella oli arvioitu mahdolliseksi

Tehostamistoimenpiteiden tulee yhtiöissä käynnistyä välittömästi ja yhtiöiden tulee saavuttaa omistajaohjausjaoston 12.6.2024 § 48 vuosille 2025 ja 2026 vahvistamat säästöt yhtiön palveluista. Teese Botnia 225 000 euroa/vuosi, Stöd Botnia Tuki 55 000 euroa/vuosi ja Alerte 60 000 euroa/vuosi.

Yhtiöiden konkreettisten tehostamistoimien kehiksenä:

- Ruoka- ja siivouspalveluille vuoden 2025 vahvistettua 34,1 euron talousarviota supistetaan 3,6 miljoonalla eurolla vuonna 2026 ja vielä 1,5 miljoonalla eurolla vuonna 2027.
- Ruoka- ja siivouspalvelujen talousarvio on 30,5 miljoonaa euroa vuodelle 2026 ja 29 miljoonaa euroa vuodelle 2027, sisältäen yleiset hinnantarkistukset

Yllä mainittujen säästöjen lisäksi hyvinvointialue hakee lisäsäästöjä laskemalla palvelutasovaatimusta yhtiöille. Tämän kautta haetaan vielä 0,9 milj. €. Hyvinvointialueen siivous- ja ruokapalvelun uudet palvelutasokuvaukset otetaan käyttöön 1.10.2025 mennessä.

Hyvinvointialue vahvistaa omaa siivous- ja ruokahuollon ostopalveluiden koordinoitiresurssia. Hyvinvointialue kehottaa myös Stöd Botniaa etsimään lisää asiakkaita.

Hyvinvointialuejohtajan on nimennyt ohjausryhmän seuraamaan ja ohjaamaan muutosta. Ohjausryhmä raportoi omistajaohjausjaostolle neljästi vuodessa. 30.7.2026 jälkeen tehdään aluehallitukselle arvio toteutuneista säästöistä.

Aluehallitus on kokouksessaan 9.6.2025 § 122 käsitellyt talousarviotyön kehikset 2026.

Kokouksessa arvioitiin nykytilan perusteella, että vuodelle 2026 vaaditaan noin 53 miljoonan euron sopeuttamistoimenpiteet. Vuoden 2026 sopeuttamistoimenpiteet ovat alkuperäistä suunnitelmaa suuremmat, koska vuonna 2025 ei saavuteta suunniteltua tasoa ja vuoden 2026 rahoitus on pienempi kuin valtiovarainministeriön alkuperäisessä laskelmassa.

Hyvinvointialueen on pyrittävä tekemään sopeuttamistoimia, jotka vähentävät kustannuksia pysyvästi, erityisesti kun rahoitus ei kasva samassa tahdissa kustannustason kehityksen kanssa. Sopeuttamistoimenpiteet tehdään jatkossakin hyvinvointialueen strategioiden mukaisesti niin, että väestön palvelut eivät vaarannu.

Hallitus velvoitti johdon laatimaan toimenpiteitä sen kertyvän alijäämän kattamiseksi, jonka arvioidaan muodostuvan vuoden 2025 loppuun mennessä. Johto arvioi, että hallituksen 17.3.2025 tekemän päätöksen mukaiset ruoka- ja siivouspalvelujen sopeuttamistoimenpiteet eivät ole riittäviä ja että vuosille 2026 ja 2027 tarvitaan yhteensä 8

miljoonan euron sopeuttamistoimet. Tämä merkitsee 1 660 000 euron lisäsopeutustoimia vuonna 2026.

Liitteenä olevassa taulukossa näkyvät summan jakautuminen yhtiöittäin sekä lisäksi ruoka- ja siivouspalvelujen sopeuttamistoimista aikaisemmin tehdyt päätökset.

Yhtiöiden konkreettisten tehostamistoimien uutena kehyksenä:

- Ruoka- ja siivouspalveluille vuoden 2025 vahvistettua 34,1 euron talousarviota supistetaan 5,6 miljoonalla eurolla vuonna 2026 ja vielä 2,4 miljoonalla eurolla vuonna 2027. Supistus sisältää myös hyvinvointialueen sisäiset uudelleenjärjestelyt.
- Ruoka- ja siivouspalvelujen talousarvio tämän ehdotuksen mukaan on 28,5 miljoonaa euroa vuodelle 2026 ja 26,1 miljoonaa euroa vuodelle 2027, sisältäen yleiset hinnantarkistukset.

Koska hallitus on päätöksellään 17.3.2025 § 54 päättänyt vuosien 2026 ja 2027 sopeuttamistoimenpiteistä, tulee hallituksen myös hyväksyä ehdotetut lisäsäästövaatimukset.

Hallintojohtaja Jakobsson-Pada Linda

ehdottaa, että omistajaohjausjaosto esittää hallitukselle, että ruoka- ja siivouspalveluille hyväksytään 1,66 miljoonan euron lisäsopeutustoimet vuodelle 2026 liitteenä olevassa taulukossa esitetyn jakauman mukaisesti. Tämä tarkoittaa talousarviovalmistelussa, että ruoka- ja siivouspalvelujen talousarvio on 28,5 miljoonaa euroa vuodelle 2026 ja 26,1 miljoonaa euroa vuodelle 2027, sisältäen yleiset hinnantarkistukset.

Päätös:

Jaoston jäsen Mari Viljamaa ehdotti, että toimimme samoin kuin sovimme toimittavan edellisessä pykälässä ja annamme kaikille yhtiöille joita pykälä koskee mahdollisuuden laatia lyhyet skenaariokuvaukset siitä, mitä esitetyt säästövaateet käytännössä merkitsevät esimerkiksi palvelun laadun, henkilöstön tai muun toiminnan näkökulmasta. Ehdotus ei saanut kannatusta, joten se raukesi. Näin ollen esittelijän päätösehdotus hyväksyttiin.

Jakelu

Aluehallitus 15.09.2025

ÖVPH/5106/00.02.03/2025

Valmistelija Jakobsson-Pada Linda

Lisätietoja: puhelinnumero: 040 649 2883, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

ehdottaa, että ruoka- ja siivouspalveluille hyväksytään 1,66 miljoonan euron lisäsopeutustoimet vuodelle 2026 omistajaohjauksen ehdotuksen mukaisesti. Tämä tarkoittaa talousarviovalmistelussa, että ruoka- ja siivouspalvelujen talousarvio on 28,5 miljoonaa euroa vuodelle 2026 ja 26,1 miljoonaa euroa vuodelle 2027, sisältäen yleiset hinnantarkistukset.

Päätös:

Jakelu

Liitteet

Liite 2 Mat och städservice Ruoka ja siivouspalvelut 2026

163

Tilannekuva prosessityöstä

Aluehallitus 15.09.2025

ÖVPH/5442/00.01.03.00/2025

Valmistelija Kotanen Heidi

Lisätietoja: puhelinnumero: 040 486 7593, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Hallitus hyväksyi hyvinvointialueen ydinprosessit syksyllä 2023 (§ 235), ja sen jälkeen hyvinvointialueen johtoryhmä on hyväksynyt pääprosessit ja työnjaon vuoden 2024 alussa. Vuoden 2024 aikana aloitettiin pääprosessien kuvaaminen.

Vuoden 2025 aikana pääprosessien kuvaamista on jatkettu yhteistyössä sektorijohtajien ja laadun valvonnan vastuuhenkilöiden kanssa. Pääprosessien ympärille on perustettu työryhmiä, joihin on osallistettu henkilöstöä eri toimialoilta.

Pääprosessien sisällön kehittämisen vastuu on sektorijohtajille, jotka ovat pääprosessien omistajat. Samoin yli toimialojen menevät prosessikuvaukset hyväksyy sektorijohtaja.

Tällä hetkellä prosessikuvaukset ovat saatavilla organisaatiossa sisäisesti. Prosessityön tämänhetkinen tilanne ja pääprosesseihin tehdyt muutokset näkyvät liitteestä.

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

ehdottaa, että hallitus merkitsee tiedoksi prosessityön tilannekuvan.

Päätös:

Jakelu

Liitteet

Liite 3 Förändringar i huvudprocesserna - Muutokset pääprosesseihin

164

Pohjanmaan hyvinvointialuestrategia 2026–2029

Aluehallitus 15.09.2025

ÖVPH/5548/00.01.02.00/2025

Valmistelija Einola Suvi

Lisätietoja: puhelinnumero: 040 563 0507, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Pohjanmaan hyvinvointialuestrategiaa on valmisteltu vuoden 2025 alusta saakka. Strategiatyöhön on osallistettu työntekijöitä, asukkaita ja sidosryhmiä strategiakyselyiden muodossa. Johtoryhmä on laatinut ulkoisen ja sisäisen toimintaympäristöanalyysin, megatrendianalyysin sekä luonnosversion strategiasta, joiden pohjalta valtuusto on laatinut liitteenä olevan hyvinvointialuestrategian kolmessa strategiatyöpajassa kesä- syyskuussa. Valtuusto on rakentanut hyvinvointialueelle vision, arvot, arvolupaukset, strategiakartan ja toimenpiteet sekä linjannut sopeuttamisohjelman keskeisistä sisällöistä.

Hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimet ovat keskustelleet strategialuonnoksesta ja heillä on ollut mahdollisuus kommentoida sitä yhteisessä työpajassa 3.9.2025

Vaikuttamistoimielimet tukevat strategisia tavoitteita ja pitävät erityisen tärkeänä, että strategiaan ehdotetaan uutta tavoitetta, joka koskee luottamuksen vahvistamista organisaatiota kohtaan. Kansalliskielilautakunta on käsitellyt strategialuonnosta 3.9.2025 kokouksessaan ja sillä on ollut mahdollisuus kommentoida kokouksessa strategiaa. Kansalliskielilautakunta nostaa esiin kielellisten oikeuksien toteutumisen tärkeyden sekä painottaa strategian tiiviyn tärkeyttä. Hyvinvoinnin, terveyden ja kontaktipintojen edistämisen jaosto on käsitellyt strategialuonnosta kokouksessaan 4.9. ja ehdottanut seuraavia lisäyksiä:

Resurssit käytetään vaikuttavasti

- Pohjanmaan hyvinvointialue toteuttaa osallistavan budjetoinnin pilotin aluevaltuustokaudella.
- Toteutetaan aluevaltuustokauden aikana selvitys segregatiosta ja hyvinvointialueen sisäisistä hyvinvointieroista.
- Lyhennetään ensivasteaikoja ja turvataan palvelut maaseutu- ja saaristoalueilla.
- Ehdotetaan moniammatillisten sosiaali- ja mielenterveyspalvelujen prosesseihin kirjausta näiden palveluiden monipuolistamista. Vahvistetaan korvaavia palveluita, kuten hyvinvointialueiden osalta psykiatrisia sairaanhoitajia.

Kyselyiden, megatrendianalyysin ja toimintaympäristöanalyysin yhteenvedot käyvät ilmi liitteistä.

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

ehdottaa, että hallitus esittää valtuustolle, että tämä hyväksyy Pohjanmaan hyvinvointialueen strategian vuosille 2026-2029.

Päätös:

Jakelu

Liitteet

Liite 4 Välfärdsområdesstrategi 2026-2029- Hyvinvointialuestrategia 2026-2029

Liite 5 Resultat av intressentundersökningen - Sidosryhmäkyselyn tulokset

- Liite 6 Resultat av personalenkäten - Henkilöstökyselyn tulokset 1.9.2025
- Liite 7 Invånarenkäten _ Asukaskysely
- Liite 8 Megatrender- Megatrendit
- Liite 9 Omvärldsanalys_ Toimintaympäristöanalyysi
- Liite 10 Vöxit-analys_analyysi - Välfärdsplanen gör vi tillsammans-
Hyvinvointisuunnitelma tehdään yhdessä (002)

165

Hyvinvointialueen palvelustrategian sekä lakisääteisten alueellisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelmien päivittäminen

Aluehallitus 15.09.2025

ÖVPH/5471/00.01.03.00/2025

Valmistelija Sjöström Pia-Maria
Lisätietoja: puhelinnumero: 040 184 1597, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 11 §:n mukaan hyvinvointialueen on laadittava sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa.

Palvelustrategiassa hyvinvointialue päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Lisäksi hyvinvointialue asettaa palvelustrategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus. Palvelustrategiassa on otettava huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet. Ehkäisevän terveydenedistämistyön merkityksen korostamiseksi Pohjanmaan hyvinvointialueen lakisääteiset alueelliset terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelmat kootaan alueelliseen hyvinvointisuunnitelmaan, joka puolestaan kuuluu palvelustrategiaan.

Palvelustrategian tarpeet ja painopistealueet perustuvat hyvinvointialuestrategiaan sekä alueellisiin tarpeisiin, jotka ilmenevät alueellisesta hyvinvointikertomuksesta "Miten Pohjanmaa voi?". Osana alueellisen hyvinvointisuunnitelman taustatyötä on myös kuultu hyvinvointialueen eri toimialoja, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaostoa, kuntia, kolmatta sektoria, vaikuttamistoimielimiä ja muita yhteistyökumppaneita. Lisäksi on tehty väestölle suunnattu kysely asukkaiden hyvinvoinnista ja terveydestä.

Tavoitteena on, että hallitus käsittelee palvelustrategian marraskuussa ja että se viedään valtuustoon joulukuussa 2025, jotta sitä voidaan käyttää perustana vuoden 2026 toimintasuunnitelmalle.

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

ehdottaa, että hallitus käy valmistelutyön jatkon tueksi lähetekeskustelun vuosien 2026-2029 palvelustrategian sekä lakisääteisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelmien sisällöstä, tavoitteista ja toimenpiteistä.

Päätös:

Jakelu

166

Muutos Länsi-Suomen yhteistyöalueen yhteistyösopimukseen

Aluehallitus 15.09.2025

ÖVPH/5452/00.01.00/2025

Valmistelija Penttinen Erkki

Lisätietoja: puhelinnumero: 040 359 2922, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Valtioneuvoston asetuksen sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueista (91/2022) 1 § mukaisesti Länsi-Suomen yhteistyöalueen muodostavat ja yhteistyösopimuksen sopijaosapuolia ovat Varsinais-Suomen hyvinvointialue, Satakunnan hyvinvointialue ja Pohjanmaan hyvinvointialue.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021, jäljempänä järjestämislaki) velvoittaa samaan sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueeseen (YT-alue, YTA) kuuluvat hyvinvointialueet tekemään valtuustokausittain yhteistyösopimuksen (YTA-sopimus). Järjestämislain 36 §:n mukaan yhteistyösopimuksen tarkoituksena on varmistaa yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden työnjako, yhteistyö ja yhteensovittaminen siltä osin kuin se on tarpeellista hyvinvointialueiden lakisääteisten tehtävien toteutumisen ja sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuuden turvaamiseksi.

Yhteistyösopimuksen on edistettävä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta, tuottavuutta, laatua, asiakas- ja potilasturvallisuutta, tarpeenmukaisuutta, yhdenvertaista saatavuutta, kielellisiä oikeuksia sekä palveluketjujen ja palvelukokonaisuuksien toimivuutta. Sopimuksessa on lisäksi varmistettava riittävät taloudelliset ja henkilöstövoimavarat sekä osaaminen tehtävien hoitamiseksi.

Länsi-Suomen yhteistyöalueiden aluevaltuustot ovat hyväksyneet Länsi-Suomen YTA-sopimuksen kesäkuussa 2024 (Varsinais-Suomen aluevaltuusto 12.6.2024 § 63, Satakunnan aluevaltuusto 10.6.2024 § 48, Pohjanmaan aluevaltuusto 10.6.2024 § 36).

Yhteistyösopimukseen on sittemmin tullut seuraavia muutostarpeita, joiden taustalla on muutoksia lainsäädännössä tai sosiaali- ja terveysministeriön järjestämislain mukainen ohjaus:

1. Terveydenhuoltolain (1326/2010) 45 §:n muutoksen mukaan leikkaustoiminta, joka edellyttää leikkaussaliolosuhteita ja anestesiaa, tulee keskittää niihin sairaaloihin, joissa on ympärivuorokautinen monierikoisalainen päivystys. Osaa leikkaussaliolosuhteita ja anestesiaa edellyttävästä päiväkirurgiasta ja lyhytjälkihoitoisesta eri erikoisalojen leikkaustoiminnasta voidaan suorittaa myös 45 §:ssä erikseen nimetyissä hyvinvointialueiden sairaaloissa, joissa monierikoisalaista ympärivuorokautista päivystystä ei ylläpidetä. 1.10.2025 lähtien edellytetään, että em. leikkaustoiminnan toteuttamisesta on oltava sovittu hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksessa. Varsinais-Suomen hyvinvointialueen Salon sairaala on yksi laissa nimetyistä sairaaloista.
2. Järjestämislain (612/2021) 1.8.2025 voimaan tulleet 36–37 §:n ja 50–51 §:n muutokset, jotka koskevat valmiutta, varautumista sekä häiriötilanteiden hoitamista poikkeusoloissa, edellyttävät YTA-sopimuksen päivittämistä 30.4.2026 mennessä. Näihin liittyviä muutoksia edellytetään tehtävän myös hyvinvointialueiden hallintosääntöihin vastaavassa ajassa.
3. Sosiaali- ja terveysministeriö on tehnyt maaliskuussa 2025 kaikille yhteistyöalueille järjestämislain mukaisen aloitteen YTA-sopimusten päivittämisestä vuoden 2026 loppuun mennessä. STM:n arvion mukaan yhteistyöalueilla tehdyt yhteistyösopimukset eivät nykymuodossaan ole lainsäädännön edellyttämällä tasolla. Sopimusmuutoksen tueksi STM on laatinut YTA-sopimisen soveltamisohjeen.

Kohdan 1 mukainen muutos on valmisteltu Länsi-Suomen yhteistyösopimukseen hyvinvointialueiden aluevaltuustojen hyväksyttäväksi.

Varsinais-Suomen hyvinvointialue jatkaa leikkaussaliolosuhteita ja anestesiaa edellyttävää päiväkirurgista toimintaa Salon sairaalassa, vaikka pidempää seuranta edellyttävä kirurgia Salosta loppuu terveydenhuoltolain muutoksen myötä. Toiminnassa otetaan lain edellyttämällä tavalla huomioon henkilöstön riittävyys Turun yliopistollisessa keskussairaalassa, hyvinvointialueen taloudellinen kantokyky, järjestämisvastuun toteutuminen sekä osaaminen, laatu ja potilasturvallisuus.

Länsi-Suomen yhteistyöalueen päivitetty yhteistyösopimus liitteineen on esityslistan liitteinä 1–2. Muutokset on tehty liitteeseen 1, YTA-sopimus:

- Kappale 2 (Sopimuksen tausta ja tarkoitus): Terveydenhuoltolain 45 §:n edellyttämä sopiminen päiväkirurgisesta toiminnasta on taustoitettu (sivu 3).
- Kappale 5 (Sopimuksella sovittavat toimenpiteet ja sisällöt): Salon sairaalaa koskeva kirjaus on lisätty, asiakokonaisuuden 1b alle (sivu 5).

Muut edellä kuvatut sopimusmuutostarpeet (edellä luettelon kohdat 2 ja 3) valmistellaan ja tuodaan päätöksentekoon muutoksilta edellytetyn aikataulun mukaisesti.

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

ehdottaa, että aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että se päättää hyväksyä liitteenä olevan Länsi-Suomen yhteistyöalueen yhteistyösopimuksen muutokset.

Päätös:

Jakelu

Liitteet

Liite 11 Liite 1. Länsi-Suomen yhteistyösopimus, päivitetty muutoksin

Liite 12 Liite 2. YTA-sopimuksen liitteet 1-6

167

Hyvinvointialueen vaikuttamistoimielinten jäsenten valinta

Aluehallitus 25.08.2025 § 147

Valmistelija Sjöström Pia-Maria
Lisätietoja: puhelinnumero: 040 184 1597, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto ovat lakisääteisiä vaikuttamistoimielimiä.

Laissa hyvinvointialueesta (611/2021, 32 §) määritellään, että aluehallituksen on asetettava nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi hyvinvointialueen nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä, ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi hyvinvointialueen vanhusneuvosto sekä vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi hyvinvointialueen vammaisneuvosto. Vaikuttamistoimielinten jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vastaavien vaikuttamistoimielinten jäsenistä siten, että kustakin vaikuttamistoimielimestä valitaan vähintään yksi edustaja. Valitut jäsenet edustavat oman kuntansa vaikuttamistoimielintä.

Vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston toimikauden pituus on hyvinvointialueen valtuustokauden mittainen. Nuorisovaltuuston toimikauden pituus on kaksi vuotta.

Kunnat ovat tehneet liitteen mukaiset ehdotukset vaikuttamistoimielinten jäseniksi. Osa kunnista on ilmoittanut, että edustajat nimetään viikolla 34, joten listaa täydennetään siltä osin kokouksessa. Vaikuttamistoimielimet tulee valita jo nyt, jotta ne voivat osallistua meneillään olevan strategian, palvelustrategian sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lakisääteisten suunnitelmien päivitystyöhön. Vaikuttamistoimielinten toimintasäännön (hyväksytty hallituksessa 20.1.2025, §12) mukaan hallitus päättää vaikuttamistoimielinten asettamisesta, mutta jos kesken toimikauden tapahtuu muutoksia, esittelevä viranhaltija vahvistaa kunnan ehdotuksen uudeksi edustajaksi ja vie asian tiedoksi hallitukselle.

Sektorijohtaja lapset, nuoret ja perheet Sjöström Pia-Maria

ehdottaa, että hallitus hyväksyy hyvinvointialueen nuorisovaltuuston jäsenet kaudelle 1.6.2025-31.5.2027 sekä vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston edustajat kaudelle 1.6.2025-31.5.2029 liitteen mukaisesti.

Edellisen kauden jäsenet jatkavat siihen saakka, kunnes kunnat ilmoittavat jäsen ehdokkaat ja hallitus on hyväksynyt uudet jäsen ehdokkaat. Kuntien jäsenten nimiehdotukset, jotka on ilmoitettu ennen vaikuttamistoimielinten suunniteltuja kokouksia, voivat osallistua vaikuttamistoimielimen kokoukseen läsnäolo- ja puheoikeudella, kunnes hallitus on hyväksynyt heidät.

Päätös:

Esiteltiin päivitetty liite, koska listan julkaisemisen jälkeen on tullut useita uusia ehdotuksia vaikuttamistoimielinten jäseniksi. Hallitus hyväksyi jäsenet päivitetyn liitteen mukaisesti ja muilta osin valmistelun ehdotuksen mukaisesti.

Jakelu

Aluehallitus 15.09.2025

ÖVPH/4251/00.02.04.00/2025

Valmistelija Sjöström Pia-Maria
Lisätietoja: puhelinnumero: 040 184 1597), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Alueen kunnilta on tullut lisää esityksiä vaikuttamistoimielinten jäseniksi. Liitteessä on 9.9.2025 mennessä saadut esitykset. Uudet esitykset merkitty lihavoidulla tekstillä. Muutama esitys on vielä tulossa jokaiseen vaikuttamistoimielimeen; Vanhusneuvosto, Vammaisneuvosto ja Nuorisovaltuusto.

Sektorijohtaja lapset, nuoret ja perheet Sjöström Pia-Maria

ehdottaa, että

- aluehallitus nimittää liitteenä olevat henkilöt vaikuttamistoimielimiin ja
 - valtuuttaa sektorijohtajat täydentämään toimielimiä puuttuvien nimien osalta.
- Sektorijohtajien päätökset tuodaan tiedoksi aluehallitukseen.

Päätös:

Jakelu

Liitteet

Liite 13 Vaikuttamistoimielinten asettaminen 2025-2029

168

Palvelusetelien yleinen soveltamisohje 2026

Aluehallitus 15.09.2025

ÖVPH/5472/00.01.02.01/2025

Valmistelija Jaskari Anne
Kotanen Heidi
Pellfolk Tony
Svartsjö Sofia
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Pohjanmaan hyvinvointialueen palvelusetelien yleinen soveltamisohje (liitteenä) on laadittu vuodelle 2026. Ohjeeseen tehdyistä päivityksistä ja korjauksista on laadittu erillinen muutosloki (liite).

Sektorijohtaja työikäiset Penttinen Erkki

ehdottaa, että hallitus

- päättää hyväksyä liitteenä olevan Pohjanmaan hyvinvointialueen palvelusetelien yleisen soveltamisohjeen, joka tulee voimaan 1.1.2026 alkaen.
- päättää, että liitteenä olevaan ohjeeseen voi viranhaltija tehdä pienet tekniset tarkistukset ja korjaukset mahdollisesti havaitun virheen poistamiseksi.

Päätös:

Jakelu

Liitteet

Liite 14 Palvelusetelit_Yleinen soveltamisohje 2026

Liite 15 Palvelusetelien soveltamisohjeet 2026_Muutosloki_Yleinen soveltamisohje

169

Kotihoidon palvelusetelin soveltamisohje vuodelle 2026

Aluehallitus 15.09.2025

ÖVPH/5472/00.01.02.01/2025

Valmistelija Jaskari Anne
Kotanen Heidi
Pellfolk Tony
Svartsjö Sofia
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Pohjanmaan hyvinvointialueen kotihoidon palvelusetelin soveltamisohje (liitteenä) on laadittu vuodelle 2026. Ohjeeseen tehdyistä päivityksistä ja korjauksista on laadittu erillinen muutosloki (liite).

Sektorijohtaja työikäiset Penttinen Erkki

ehdottaa, että hallitus

- päättää hyväksyä liitteenä olevan Pohjanmaan hyvinvointialueen kotihoidon palvelusetelin soveltamisohjeen, joka tulee voimaan 1.1.2026 alkaen.
- päättää, että liitteenä olevaan ohjeeseen voi viranhaltija tehdä pienet tekniset tarkistukset ja korjaukset mahdollisesti havaitun virheen poistamiseksi.

Päätös:

Jakelu

Liitteet

Liite 16 Palvelusetelit_Kotihoidon soveltamisohje_2026

Liite 17 Palvelusetelien soveltamisohjeiden 2026 Muutosloki_Kotihoito

170

Lääkinnällisen kuntoutuksen palvelusetelin soveltamisohje vuodelle 2026

Aluehallitus 15.09.2025

ÖVPH/5472/00.01.02.01/2025

Valmistelija Jaskari Anne
Kotanen Heidi
Pellfolk Tony
Svartsjö Sofia
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Pohjanmaan hyvinvointialueen lääkinnällisen kuntoutuksen palvelusetelin soveltamisohje (liitteenä) on laadittu vuodelle 2026. Ohjeeseen tehdyistä päivityksistä ja korjauksista on laadittu erillinen muutosloki (liite).Asiaseloste

Sektorijohtaja työikäiset Penttinen Erkki

ehdottaa, että hallitus

- päättää hyväksyä liitteenä olevan Pohjanmaan hyvinvointialueen lääkinnällisen kuntoutuksen palvelusetelin soveltamisohjeen, joka tulee voimaan 1.1.2026 alkaen.
- päättää, että liitteenä olevaan ohjeeseen voi viranhaltija tehdä pienet tekniset tarkistukset ja korjaukset mahdollisesti havaitun virheen poistamiseksi.

Päätös:

Jakelu

Liitteet

Liite 18 Palvelusetelit_Lääkinnällisen kuntoutuksen soveltamisohje_2026

Liite 19 Palvelusetelien soveltamisohjeet 2026_Muutosloki_Lääkinnällinen kuntoutus

171

Lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälinepalveluiden ja apuvälineiden palvelusetelin soveltamisohje vuodelle 2026

Aluehallitus 15.09.2025

ÖVPH/5472/00.01.02.01/2025

Valmistelija Jaskari Anne
Kotanen Heidi
Pellfolk Tony
Svartsjö Sofia
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Pohjanmaan hyvinvointialueen lääikinnällisen kuntoutuksen apuvälinepalveluiden ja apuvälineiden palvelusetelin soveltamisohje (liitteenä) on laadittu vuodelle 2026. Ohjeeseen tehdyistä päivityksistä ja korjauksista on laadittu erillinen muutosloki (liite).

Sektorijohtaja työikäiset Penttinen Erkki

ehdottaa, että hallitus

- päättää hyväksyä liitteenä olevan Pohjanmaan hyvinvointialueen lääikinnällisen kuntoutuksen apuvälinepalveluiden ja apuvälineiden palvelusetelin soveltamisohjeen, joka tulee voimaan 1.1.2026 alkaen.
- päättää, että liitteenä olevaan ohjeeseen voi viranhaltija tehdä pienet tekniset tarkistukset ja korjaukset mahdollisesti havaitun virheen poistamiseksi.

Päätös:

Jakelu

Liitteet

- Liite 20 Palvelusetelit_Lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälinepalveluiden ja apuvälineiden soveltamisohje_2026
- Liite 21 Palvelusetelien soveltamisohjeet 2026_Muutosloki_Lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälinepalvelut ja apuvälineet

172

Vammaispalvelut, henkilökohtainen avustaja, palvelusetelin soveltamisohje vuodelle 2026

Aluehallitus 15.09.2025

ÖVPH/5472/00.01.02.01/2025

Valmistelija Jaskari Anne
Kotanen Heidi
Pellfolk Tony
Svartsjö Sofia
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Pohjanmaan hyvinvointialueen vammaispalvelut, henkilökohtainen avustaja, palvelusetelin soveltamisohje (liitteenä) on laadittu vuodelle 2026. Ohjeeseen tehdyistä päivityksistä ja korjauksista on laadittu erillinen muutosloki (liite).

Sektorijohtaja työikäiset Penttinen Erkki

ehdottaa, että hallitus

- päättää hyväksyä liitteenä olevan Pohjanmaan hyvinvointialueen vammaispalvelut, henkilökohtainen avustaja, palvelusetelin soveltamisohjeen, joka tulee voimaan 1.1.2026 alkaen.

- päättää, että liitteenä olevaan ohjeeseen voi viranhaltija tehdä pienet tekniset tarkistukset ja korjaukset mahdollisesti havaitun virheen poistamiseksi.

Päätös:

Jakelu

Liitteet

Liite 22 Palvelusetelit_Vammaispalveluiden soveltamisohje_Henkilökohtainen apu 2026

Liite 23 Palvelusetelien soveltamisohjeet 2026_Muutosloki_Henkilökohtainen apu

173

Päivätoiminnan palvelusetelin soveltamisohje vuodelle 2026

Aluehallitus 15.09.2025

ÖVPH/5472/00.01.02.01/2025

Valmistelija Jaskari Anne
Kotanen Heidi
Pellfolk Tony
Svartsjö Sofia
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Pohjanmaan hyvinvointialueen päivätoiminnan palvelusetelin soveltamisohje (liitteenä) on laadittu vuodelle 2026. Ohjeeseen tehdyistä päivityksistä ja korjauksista on laadittu erillinen muutosloki (liite).

Sektorijohtaja työikäiset Penttinen Erkki

ehdottaa, että hallitus

- päättää hyväksyä liitteenä olevan Pohjanmaan hyvinvointialueen päivätoiminnan palvelusetelin soveltamisohjeen, joka tulee voimaan 1.1.2026 alkaen.
- päättää, että liitteenä olevaan ohjeeseen voi viranhaltija tehdä pienet tekniset tarkistukset ja korjaukset mahdollisesti havaitun virheen poistamiseksi.

Päätös:

Jakelu

Liitteet

Liite 24 Palvelusetelit_Päivätoiminnan soveltamisohje_2026

Liite 25 Palvelusetelien soveltamisohjeet 2026_Muutosloki_Päivätoiminta

174

Omaishoidon tuen palvelusetelin soveltamisohje vuodelle 2026

Aluehallitus 15.09.2025

ÖVPH/5472/00.01.02.01/2025

Valmistelija Jaskari Anne
Kotanen Heidi
Pellfolk Tony
Svartsjö Sofia
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Pohjanmaan hyvinvointialueen omaishoidon tuen palvelusetelin soveltamisohje (liitteenä) on laadittu vuodelle 2026. Ohjeeseen tehdyistä päivityksistä ja korjauksista on laadittu erillinen muutosloki (liite).

Sektorijohtaja työikäiset Penttinen Erkki

ehdottaa, että hallitus

- päättää hyväksyä liitteenä olevan Pohjanmaan hyvinvointialueen omaishoidon tuen palvelusetelin soveltamisohjeen, joka tulee voimaan 1.1.2026 alkaen.
- päättää, että liitteenä olevaan ohjeeseen voi viranhaltija tehdä pienet tekniset tarkistukset ja korjaukset mahdollisesti havaitun virheen poistamiseksi.

Päätös:

Jakelu

Liitteet

Liite 26 Palvelusetelit_Omaishoidon tuen soveltamisohje_2026

Liite 27 Palvelusetelien soveltamisohjeet 2026_Muutosloki_Omaishoidon tuki

175

Ympäri vuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin soveltamisohje vuodelle 2026

Aluehallitus 15.09.2025

ÖVPH/5472/00.01.02.01/2025

Valmistelija Jaskari Anne
Kotanen Heidi
Pellfolk Tony
Svartsjö Sofia
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Pohjanmaan hyvinvointialueen ympäri vuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin soveltamisohje (liitteenä) on laadittu vuodelle 2026. Ohjeeseen tehdyistä päivityksistä ja korjauksista on laadittu erillinen muutosloki (liite).

Sektorijohtaja työikäiset Penttinen Erkki

ehdottaa, että hallitus

- päättää hyväksyä liitteenä olevan Pohjanmaan hyvinvointialueen ympäri vuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin soveltamisohjeen, joka tulee voimaan 1.1.2026 alkaen.
- päättää, että liitteenä olevaan ohjeeseen voi viranhaltija tehdä pienet tekniset tarkistukset ja korjaukset mahdollisesti havaitun virheen poistamiseksi.

Päätös:

Jakelu

Liitteet

- Liite 28 Palvelusetelit_Ympäri vuorokautisen palveluasumisen soveltamisohje_2026
- Liite 29 Palvelusetelien soveltamisohjeet 2026_Muutosloki_Ympäri vuorokautinen palveluasuminen

176

Suun terveydenhuollon palvelusetelin soveltamisohje vuodelle 2026

Aluehallitus 15.09.2025

ÖVPH/5472/00.01.02.01/2025

Valmistelija Jaskari Anne
Kotanen Heidi
Pellfok Tony
Svartsjö Sofia
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Pohjanmaan hyvinvointialueen suun terveydenhuollon palvelusetelin soveltamisohje (liitteenä) on laadittu vuodelle 2026. Ohjeeseen tehdyistä päivityksistä ja korjauksista on laadittu erillinen muutosloki (liite).

Sektorijohtaja työikäiset Penttinen Erkki

ehdottaa, että hallitus

- päättää hyväksyä liitteenä olevan Pohjanmaan hyvinvointialueen suun terveydenhuollon palvelusetelin soveltamisohjeen, joka tulee voimaan 1.1.2026 alkaen.
- päättää, että liitteenä olevaan ohjeeseen voi viranhaltija tehdä pienet tekniset tarkistukset ja korjaukset mahdollisesti havaitun virheen poistamiseksi.

Päätös:

Jakelu

Liitteet

Liite 30 Palvelusetelit_Suun terveydenhuollon soveltamisohje 2026

Liite 31 Palvelusetelien soveltamisohjeet 2026_Muutosloki_Suun terveydenhuolto

177

Jalkahoidon palvelusetelin soveltamisohje vuodelle 2026

Aluehallitus 15.09.2025

ÖVPH/5472/00.01.02.01/2025

Valmistelija Jaskari Anne
Kotanen Heidi
Pellfolk Tony
Svartsjö Sofia
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Pohjanmaan hyvinvointialueen jalkahoidon palvelusetelin soveltamisohje (liitteenä) on laadittu vuodelle 2026. Ohjeeseen tehdyistä päivityksistä ja korjauksista on laadittu erillinen muutosloki (liite).

Sektorijohtaja työikäiset Penttinen Erkki

ehdottaa, että hallitus

- päättää hyväksyä liitteenä olevan Pohjanmaan hyvinvointialueen jalkahoidon palvelusetelin soveltamisohjeen, joka tulee voimaan 1.1.2026 alkaen.
- päättää, että liitteenä olevaan ohjeeseen voi viranhaltija tehdä pienet tekniset tarkistukset ja korjaukset mahdollisesti havaitun virheen poistamiseksi.

Päätös:

Jakelu

Liitteet

Liite 32 Palvelusetelit_Jalkahoidon soveltamisohje_2026

Liite 33 Palvelusetelien soveltamisohjeet 2026_Muutosloki_Jalkahoito

178

Aluehallituksen otto-oikeuden käyttäminen

Aluehallitus 15.09.2025

ÖVPH/5534/00.02.01/2025

Valmistelija Jakobsson-Pada Linda
Lisätietoja: puhelinnumero: 040 649 2883, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Hyvinvointialueesta annetun lain 97 §:n mukaan aluehallitus, aluehallituksen puheenjohtaja, hyvinvointialuejohtaja ja hallintosäännössä määrätty hyvinvointialueen viranhaltija voivat ottaa aluehallituksen käsiteltäväksi asian, joka on tämän lain nojalla siirretty aluehallituksen alaisen viranomaisen tai aluehallituksen jaoston toimivaltaan ja jossa asianomainen viranomainen on tehnyt päätöksen.

Hallintosäännön 27 §:n mukaan asian ottamisesta aluehallituksen käsiteltäväksi voi päättää myös aluehallituksen esittelijä.

Aluehallituksen alaisen viranomaisen ja aluehallituksen jaoston on ilmoitettava aluehallitukselle tekemistään ottokelpoisista päätöksistä lukuun ottamatta sellaisia asioita tai asiaryhmiä, joista aluehallitus on päättänyt, ettei se käytä otto-oikeuttaan. Ilmoitus on tehtävä neljän (4) päivän kuluessa viranhaltijapäätöksen tekemisestä tai pöytäkirjan tarkastamisesta.

Hyvinvointialueesta annetun lain 97 §:n 5 momentissa on lueteltu asiaryhmät, joihin ei voi käyttää otto-oikeutta. Ylemmän toimielimen käsiteltäväksi ei saa ottaa

- 1) lain tai asetuksen mukaisia lupa-, ilmoitus- tai valvontamenettelyä koskevia asioita
- 2) yksilöön kohdistuvia terveydenhuollon tai sosiaalitoimen asioita
- 3) 54 §:ssä tarkoitetulle hyvinvointialueiden yhteiselle toimielimelle siirrettyjä asioita, jos asianomaiset hyvinvointialueet niin sopivat.

Edellä mainittujen säännösten nojalla aluehallitukselle ilmoitetaan, 1.1.2023 lukien, seuraavien toimielinten ja viranhaltijoiden päätökset: Aluehallituksen jaostot, kansalliskielilautakunta, hyvinvointialuejohtaja ja johtavat viranhaltijat.

Aluehallitukselle toimitetaan ohessa luettelo viranhaltijapäätöksistä ja mainittujen toimielinten pöytäkirjojen otsikoista.

Hallintojohtaja Jakobsson-Pada Linda

ehdottaa aluehallituksen päättävän, että se ei käytä otto-oikeuttaan liitteessä mainittuihin päätöksiin.

Päätös:

Jakelu

Liitteet

Liite 34 Päätösluettelo Jaostot ja lautakunta

Liite 35 Beslutsförteckning-Päätösluettelo 15092025

179

Valtuustoryhmätuki, kevät ja syksy 2025

Aluehallitus 15.09.2025

ÖVPH/1169/00.02.00/2025

Valmistelija Berg Päivi

Lisätietoja: puhelinnumero: 040 128 6234, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Ohessa taulukko Pohjanmaan hyvinvointialueen valtuustoryhmien anomista kevään ja syksyn 2025 valtuustoryhmätukimäärärahoista, kevätkauden selvitys ja syksyn maksatus 2025.

Puolue/ valtuustoryhmä	Ryhmä- koko	Mahdollinen maksimisumma 06-12 2025: 2 333 €/henkilö	Puolueyhm. anottu summa ad 25.8.2025	Anottu ja puolueyhmil- le maksettu summa 03/2025	Jäännös 03/2025 maksetusta summasta	Puolueyhmil- le maksettava summa 09/2024
RKP	28	65 324 €	65 324 €	58 100 €	2695,58 €	62 628,42 €
SDP	10 (5+5)	23 333 €	SDP Svenska 11 665 € SDP valtuustoryhm 11 665 €	SDP Svenska 2 000 € SDP valtuustoryhm 14 583 €	SDP Svenska 0 € SDP valtuustoryhm 10428,25 €	SDP Svenska 11 665 € SDP valt.ryhmä 1 236,75 €
Kokoomus	7	16 331 €	14 000 €	14 583,33 €	8 081,44 €	5 918,56 €
Perussuomalaiset	2	4 666 €	Ingen ansökan	0 €		0 €
KD	6	13 998 €	Ingen ansökan	0 €		0 €
Suomen keskusta	2	4 666 €	4 666 €	4 166,67 €	2 166,64 €	2 499,36 €
Vasemmistoliitto	2	4 666 €	4 666 €	2 500 €	189,18 €	4 476,82 €
Vihreät	2	4 666 €	4 666 €	2 500 €	31,15 €	4 634,85 €
Yhteensä	59	137 650 €	116 652 €	98 433 €	23 592,24 €	93 059,76 €

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

esittää, että aluehallitus

1. merkitsee tiedoksi valtuustoryhmien tuen kevään 2025 käytön
2. merkitsee tiedoksi valtuustoryhmien tuen syksyn 2025 osuuden maksatukseen
3. lähettää asian tiedoksi myös valtuustoon

Päätös:

Jakelu

180

Vastaus valtuustoaloitteeseen; Sallitaan kaikille hammaslääkäreille osa-aikatyö, Kaunismäki ym

Aluehallitus 15.09.2025

ÖVPH/737/00.02.00/2025

Valmistelija Penttinen Erkki

Lisätietoja: puhelinnumero: 040 359 2922, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Aluevaltuutettu (v 2024 vara-aluevaltuutettu) Toni Kaunismäki, ym. ovat tehneet 10.6.2024 valtuustoaloitteen osa-aika työn sallimisesta kaikille hammaslääkäreille. Liitteenä olevassa aloitteessa esitetään, että osa-aika työn salliminen on ”yksi konkreettinen askel hammaslääkärien rekrytointiongelmien ratkaisemiseksi”.

Johtavan hammaslääkärin Hanna Kangasmaan selvityksen mukaan nykykäytäntö Pohjanmaan hyvinvointialueella on, että vakituksessa työsuhteessa olevat hammaslääkärit tekevät pääosin kokoaikaista työviikkoa (38t 15min). Osa-aikainen työ on tällä hetkellä ollut mahdollista niille pienten lasten vanhemmille, joilla siihen on lakisääteinen mahdollisuus. Osittainen hoitovapaa (80% työaika) on ollut mahdollinen lapsen perusopetuksen toisen lukuvuoden loppuun asti. Lisäksi osa-aikainen työ on vakinaisessa työsuhteessa tai virassa ollut sallittua, jos toinen työpaikka on ollut jokin julkinen taho (yliopistosairaala, YTHS tai vankiterveydenhuolto). Myös jaksamissyistä on voinut osa-aikatyötä tehdä yksilöllisen arvion mukaisesti. Määräaikaisissa työsuhteissa on ollut mahdollista tehdä sellaista viikkotuntimäärää, kun se toimintaan on ollut mahdollinen sovittaa.

Nykyinen perushoidon kiireettömän hoidon tilanne määrittelee sen, että hyvinvointialueella ei voida mahdollistaa osa-aika työtä laajemmin. Osassa hyvinvointialuetta ollaan kaukana hoitotakuun (6kk) velvoitteista. Suurien säästövelvoitteiden alla ei ole mitään mahdollisuutta korvata osa-aika työn tuloksena jääviä työpäiviä vuokratyövoimalla. Henkilöstövuokraukseen ei juurikaan ole määrärahoja käytettävissä (käytetään erikoishammaslääkäreiden vuokraukseen). Lakisääteiset velvollisuudet koskettavat myös erikoishammaslääkärille pääsyä. Osa-aikatyön salliminen vakinaisille perustyon hammaslääkäreille todennäköisesti kasvattaisi jo kestäättömän pitkään kiireettömän hoidon jonoa.

Suun terveydenhuollossa työskentely on hammaslääkärin ja hammashoitajan parityötä. Hammaslääkäri sitoo aina myös yhden hoitajan työpanoksen. Kokonaiskuvio on vaikea rakentaa, jos työviikot ovat erilaisia. Monesti työntekijöiden toivovat tiettyjä (ti-to) viikonpäiviä. Tällöin hammashoidon työhuoneiden käyttöaste on muina päivinä tehotonta. Arkipäivystys-, koululais- ja jonopotilas- vastuut on mahdoton jakaa tasapuolisesti, kun tekijöitä ei koko viikolle ole. Koska velvoitteet arkipäivystyksen sekä lasten ja nuorten tarkastusten sekä hoidon osalta ovat päivittäin työllistäviä, joutuvat hammaslääkärit näiden työvelvoitteiden edessä myös hyvin eriarvoiseen asemaan. Jos on tehty osa-aikatyötä, ei ole voitu osallistua jononpurkutyöhön, jota lisätyönä iltaisin ja viikonloppuisin tehdään paikallisen jononpurkusopimuksen mahdollistamana. Jos kaikille sallitaan osa-aikatyö, virka-ajan ulkopuolella tehtävää jononpurkutyötä ei voitaisi enää tehdä.

Osa-aikatyön mahdollistaminen vakinaisessa työsuhteessa oleville ei ratkaisisi kiireettömän hoidon jonotilannetta. Kun kiireettömän hoidon hoitojonot saadaan toivottavasti tulevaisuudessa purettua koko alueella, voidaan perushoidon hammaslääkäreiden osalta hyvinkin harkita osa-aikatyön mahdollisuutta uudestaan. Erikoishoidon hammaslääkäreiden osa-aikatyön osalta käytetään yksilöllistä harkintaa huomioiden kunkin erikoisan sen hetkinen tilanne. Tämän tulee perustua toiminnan tarpeisiin (hoitotakuu) ja huomioida, että uusia erikoishammaslääkäreitä on erittäin vaikea alueelle saada.

Työssä jaksamista ja pitovoimaa voidaan tukea eri tavoin. Hammaslääkäriinjassa on panostettu uusien hammaslääkäreiden perehdytykseen sekä kehitetty ”Ensimmäinen vuosi

hammaslääkärinä Pohjanmaan hyvinvointialueella” –ohjelma. Perushoidon hammaslääkäreille järjestetään kuukausittain konsultaatioamupalaverit erikoissairaanhoidosta. Sisäisiä koulutuspäiviä on järjestetty oman organisaation voimin, siten, että omat erikoishammaslääkärimme ovat luennoineet. Jatkuvasti on mahdollisuus tutustua erikoishoitoon esim. suupoliklinikan ja perusterveydenhuollon erikoishammaslääkäreiden toimintaan. Suupoliklinikan ylihammaslääkärit ovat jalkautuneet hammashoitoloihin pitämään hands’ on –koulutuksia. Erikoishammashoidon (perusterveydenhuolto) erikoishammaslääkäreillä on säännöllinen puhelinaika kollegoiden konsultaatioita varten. Työnantaja on kustantanut hammaslääkäreille useita ulkoisia koulutuksia vuoden aikana koulutusrahan puitteissa.

Valtuustoaloitteesta on keskusteltu laajasti hyvinvointialueen johtoryhmässä ja todettu, että hammaslääkäreiden osa-aikatyön mahdollistamiseen liittyvät linjaukset ovat hyvinvointialueen henkilöstöjaostossa tehdyn osa-aikatyötä koskevan nykyisen linjauksen mukaisia. Syksyllä käynnistettävän henkilöstöohjelman päivittämisen yhteydessä tarkastellaan koko organisaation osalta henkilöstöpolitiikkaan liittyen osa-aikaisen työajan käytön mahdollistamista eri tehtävissä.

Sektorijohtaja työikäiset Penttinen Erkki

ehdottaa, että vastauksena valtuustoaloitteeseen hallitus esittää, että suunterveydenhuollon kiireettömän hoidon jonotilanteen vuoksi ei ole mahdollista toteuttaa aloitteessa esitettyä laajaa osa-aikatyön osuuden kasvattamista nykyisestä. Osa-aikatyön mahdollistaminen virka- ja työehtosopimuksen ja lakisääteisiä velvoitteita laajemmin vakinaisessa työsuhteessa oleville ei ratkaisisi kiireettömän hoidon jonotilannetta vaan todennäköisesti kasvattaisi jo pitkää kiireettömän hoidon jonoa. Aluehallitus ehdottaa aluevaltuustolle, että aloite on täten loppuun käsitelty.

Päätös:

Jakelu

Liitteet

Liite 36 45. Hammaslääkäreille osa-aikatyö Kaunismäki

181

Vastaus aloitteeseen kaksikielisyydestä hyvinvointialueen kaikissa kokouksissa, Maria Tolppanen

Aluehallitus 15.09.2025

ÖVPH/5436/00.02.00/2025

Valmistelija Jakobsson-Pada Linda
Lisätietoja: puhelinnumero: 040 649 2883, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Valtuutettu Maria Tolppanen jätti 20.2.2023 aloitteen siitä, että kaikkien valmistelujen ja liitteiden tulee olla saatavissa kummallakin kansalliskielellä. Jos kokouksessa tulee esille uusia asioita vain toisella kielellä, viranhaltijoiden on käännettävä ne toiselle kansalliskielelle. Kaikki valtuutetut sekä hallituksen, valiokuntien, lautakuntien ja työryhmien jäsenet eivät ole kaksikielisiä, ja siksi on tärkeää, että päättäjät saavat tiedot äidinkielellään, jotta he ymmärtävät, mistä ovat päättämässä.

Kielilaissa säädetään, että kaksikielisen hyvinvointialueen aluevaltuuston ja aluehallituksen kokouskutsut ja pöytäkirjat on laadittava suomen ja ruotsin kielellä. Kaksikielisen hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän muiden toimielinten kokouskutsujen ja pöytäkirjojen kielestä päättää hyvinvointialue tai hyvinvointiyhtymä ottaen huomioon, että luottamushenkilöiden mahdollisuus täyttää tehtävänsä turvataan ja hyvinvointialueen asukkaiden tiedonsaantitarpeesta huolehditaan.

Hyvinvointialueen hallintosäännössä on määritelty kaksikielisyyden huomioiminen kokousmenettelyssä. Luku 17 käsittelee valtuuston kokousmenettelyä. Luvussa määrätään, että valtuuston kokouskutsut sekä esityslistat ja niiden liitteet laaditaan ruotsiksi ja suomeksi. Aluevaltuuston kokouksissa on kaksi simultaanitulkkiä, minkä vuoksi valtuuston kokoukset pidetään aina Vaasan keskussairaalan auditoriossa, jonne on asennettu simultaanitulkkauksessa tarvittava tekniikka.

Muiden kokousten kieltä koskevat määräykset sisältyvät hallintosäännön 20. lukuun. Myös muiden toimielinten osalta määrätään, että kokouskutsut ja esityslistat laaditaan ruotsiksi ja suomeksi. Liitteet laaditaan mahdollisuuksien mukaan ruotsiksi ja suomeksi. Tämän johdosta osa kokousaineistosta on joskus saatavilla vain jommallakummalla kansalliskielellä. Organisaation pyrkimyksenä on kuitenkin, että suurin osa liiteaineistosta on saatavilla sekä ruotsiksi että suomeksi.

Asioita esiteltäessä esittelijä selostaa asiaa molemmilla kielillä, käytännössä usein vaihdellen kieltä ruotsin ja suomen välillä esittelyn aikana. Tarvittaessa esittely voidaan myös toistaa toisella kansalliskielellä, jos riskinä on, että joku jäsenistä ei muuten ymmärrä tehtävää esitystä. Viranhaltijat pyrkivät aktiivisesti käyttämään sekä ruotsia että suomea kaikissa esiteltävissä asioissa. Toimiva kaksikielisyys on tärkeä periaate viranhaltijoille, jotka esittelevät asioita eri kokouksissa.

Jäsenet käyttävät kokouskeskusteluissa omaa äidinkieltään, eikä perinteisen simultaanitulkkauksen järjestämisen arvioida olevan mahdollista muissa kuin valtuuston kokouksissa. Sekä tekninen laitteisto että hyvinvointialueen resurssit asettavat rajoituksia sellaiselle menettelylle. Jäsen voi aina pyytää, että toimielimen puheenjohtaja tekee keskusteluista ja tehdyistä esityksistä yhteenvedon toisella kansalliskielellä.

Aluehallitus tutustui marraskuussa 2023 kansalliskielilautakunnan käsittelyyn, joka koski kaksikielisyyttä hallinnossa, ja päätti tuolloin, että kokousten kaksikielisyyttä kartoitettaisiin luottamushenkilöille lähetettävällä kyselyllä, ja että kukin toimielin ottaa itse kantaa siihen, miten kyseisessä toimielimessä voidaan parantaa kokousten kaksikielisyyttä.

Vaasan yliopisto suoritti syksyllä 2024 hallituksen toimeksiannosta hallituksen ja toimielinten työskentelyn arvioinnin, johon sisältyi kaksikielisyyttä koskeva osio. Kysely lähetettiin yhteensä 163 vastaanottajalle, joista 53 vastasi siihen. Vastausprosentti oli siten 33 %. Vastaajista 23:n äidinkieli oli suomi ja 30:n ruotsi. Sen johdosta todettiin, että

tulokset eivät olleet tilastollisesti merkitseviä, mutta niitä voidaan kuitenkin pitää suuntaa antavina havaintoina. Kieltä koskevassa arvioinnissa nostettiin esiin kaksi mahdollista kehittämiskohdetta: järjestelmällinen tulkkaus kokouksissa ja kielellinen yhdenvertaisuus viestinnässä. Osa vastaajista koki molempien kielten käyttämisen kokouksissa ongelmalliseksi, kun taas muiden mielestä on hyvä, että kaikki voivat käyttää kokouksissa omaa äidinkieltään. Vastaajat kokivat kuitenkin, että molemmat kielet huomioidaan varsin tasavertaisesti sekä suullisessa että kirjallisessa viestinnässä, ja että valtuustoseminaarien tulkkaus on parantunut, mukaan lukien Teamsin kautta pidettävät seminaarit. Hallitus tutustui arviointiin vuoden 2025 alussa, mutta ei tehnyt sen perusteella toimenpidepäätöksiä.

Jos toimielimen kokouksessa on simultaanitulkkaus, tulee kokouspaikkana käytännössä olla valtuuston auditorio. Auditorio on usein varattu eri koulutustilaisuuksia varten, koska se on ainoa tila, johon mahtuu suurempi yleisö. Simultaanitulkkauksessa käytetään kahta tulkkia, mikä maksaa noin 250-300 euroa tunnissa. Sen vuoksi perinteisen simultaanitulkkauksen käyttämistä muissa kuin valtuuston kokouksissa ei pidetä realistisena.

Saattaisi kuitenkin olla kiinnostavaa selvittää, olisiko mahdollista hyödyntää jonkinlaista tekoälyratkaisua epävirallisen simultaanitulkkauksen hankkimiseksi niille, jotka tarvitsevat sitä eri kokouksissa ja seminaareissa. On tietenkin myös otettava huomioon, että kokoukset ja niissä käytävät keskustelut eivät ole julkisia. Tällä hetkellä ei ole tiedossa, onko toimivia ratkaisuja saatavilla, mutta sitä voidaan tarvittaessa selvittää tarkemmin kehittämishankkeena vuoden 2026 aikana.

Poliittiseen päätöksentekoon liittyvien asiakirjojen kääntämisessä Pohjanmaan hyvinvointialue on selvästi edellä muita kaksikielisiä hyvinvointialueita, eikä siltä osin ehdoteta muutoksia hallintosääntöön eikä hyvinvointialueen nykyiseen käytäntöön.

Hallintojohtaja Jakobsson-Pada Linda

ehdottaa, että aluehallitus päättää antaa vastauksen valtuustoaloitteeseen selontekona aluevaltuustolle. Aluehallitus ehdottaa aluevaltuustolle, että aloite on täten loppuun käsitelty.

Päätös:

Jakelu

Liitteet

Liite 37 21. Valtuustoaloite kaksikielisyydestä kaikissa organisaation kokouksissa

182

Vastaus valtuustoaloitteeseen; Millainen on toimiva ikäihmisten hoitoketju tulevaisuudessa, G Jusslin

Aluehallitus 15.09.2025

ÖVPH/750/00.02.00/2025

Valmistelija Kotanen Heidi

Lisätietoja: puhelinnumero: 040 486 7593, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Gunilla Juslin (RKP) ym. ovat jättäneet valtuustoaloitteen 9.12.2024 otsikolla; Millainen on ikäihmisten toimiva palveluketju tulevaisuudessa? Aloite koskee ikäihmisten eri palveluita ja palveluverkkoa sekä pohtii päättäjien ja virkamiesten tekemiä päätöksiä ja niiden kestävyyttä turvaamaan palvelut sekä maaseudun että kaupunkien asukkaille. Aloitteen laatijat haluavat vastauksia kysymyksiin, joiden vastaukset selventäisivät asukkaillemme suunniteltuja palveluita.

Taustaa palveluiden kehittämisestä raskaista kevyempiin palveluihin

Yksi tärkeimmistä tavoitteista ikäihmisten palveluiden kehittämisessä on ollut painopisteen siirtäminen raskaammista palveluista kevyempiin. Pohjanmaan palvelurakenne on painottunut enemmän raskaampiin palveluihin. Viime vuosien aikana on kehitetty kevyempiä palveluita ja erityisesti kotiin vietäviä palveluita. Toimintakykyä tukemalla ja parantamalla on mahdollista siirtää raskaampien palveluiden tarvetta myöhemmäksi.

Kansallinen tavoite on, että iäkäs ihminen voi asua omassa kodissaan mahdollisimman pitkään, jopa elämänsä loppuun saakka. Kun ihminen tarvitsee hoivaa ja huolenpitoa, hän saa sen kotonaan tai kodinomaisessa asuinympäristössä.

Sosiaali- ja terveysministeriö on laatinut laatusuosituksen aktiivisen ja toimintakykyisen ikääntymisen ja kestävien palveluiden turvaamiseksi 2024-2027. Laatusuosituksen keskeiset sisällöt ovat iäkkäiden aktiivisuuden, työurien ja toimintakyvyn edistäminen, vapaaehtoistoimintaan osallistuminen, teknologian hyödyntäminen hyvinvoinnin edistäjänä, asuminen ja asuinympäristöjen ikäystävällisyys, palvelujen toteuttaminen kestäväällä tavalla, laatuindikaattorit laadun ja vaikuttavuuden seurannassa sekä skenaariolaskelmat ennakoidun asiakasmäärän mukaan.

Alla olevat kysymykset ovat aloitteesta ja vastaukset kysymyksiin löytyvät alla olevasta tekstistä.

Mitä panostuksia on tehty kotikuntoutukseen, ja toimiiko se koko hyvinvointialueella?

Hyvinvointialueiden aloittaessa kotikuntoutusta tarjottiin Pietarsaarta lukuun ottamatta vain kotihoidon asiakkaille. Kuntien osoittamat resurssit vaihtelivat kuntien välillä eikä kaikissa kunnissa ollut fysio- ja toimintaterapeutteja toteuttamassa kotikuntoutusta. Ikääntyneiden ryhmätoiminta oli lakkautettu korona-aikana Vaasaa lukuun ottamatta kaikissa kunnissa.

Hyvinvointialueen aloittaessa kotikuntoutus mahdollistui kaikille ikääntyneille henkilöille riippumatta heidän muista palveluista. Palvelulle määriteltiin koko alueelle yhteiset kriteerit. Jokaisessa kunnassa toimii nyt myös toiminta- ja fysioterapeutteja tukemassa hoitajia. Kotikuntoutuksen resursseja on jaettu siten, että ne jakautuvat tasaisesti koko alueelle. Uusi potilastietojärjestelmä mahdollistaa myös resurssien sujuvan käytön yli kuntarajojen.

Etäkuntoutusta on aloitettu viidessä kunnassa ja sitä tullaan laajennetaan koko alueelle. Sen avulla voidaan tarjota enemmän kuntoutuskäyntejä välimatkoista huolimatta. Yhteistyötä sote-keskusten ja sairaaloiden osastojen kanssa on kehitetty palveluketjujen sujuvoittamiseksi.

Vuonna 2024 aloitettiin tehostettu kotikuntoutus –toimintaa on Vaasassa ja Pietarsaareissa. Vaasan kotihoidon alaisuudessa oleva kotiuttamistiimi siirrettiin kotikuntoutuksen tulossyksikköön ja lisäksi Pietarsaareen perustettiin oma tiimi. Osana tulevaisuus- ja sopeuttamishjelmaa saatiin tehostettuun kotikuntoutukseen 9 uutta toimea ja kotiuttamistiimin resurssit siirrettiin tehostettuun kotikuntoutukseen. Tehostettu kotikuntoutus mahdollistaa aikaisemman kotiutumisen sairaalasta. Sen avulla saadaan hoidollinen apu heille, joilla ei ole kotihoitoa sekä riittävät kuntoutusresurssit. Tehostetun kotikuntoutuksen avulla ikääntyneiden toimintakyky paranee niin, että heidän palveluntarpeensa pienenee ja suuri osa heistä pärjää jatkossakin ilman kotihoitoa.

Toimintakykyä tukevaan ryhmätoimintaan on luotu alueelliset kriteerit. Ikääntyneille tarjotaan ryhmiä sekä sote-keskusten fysioterapiassa että kotikuntoutuksen henkilöstön toimesta. Vaasassa on henkilöstöä, jotka ohjaavat toimintakykyä tukevia ryhmiä Vuorikeskuksen kuntosalilla. Muissa kunnissa ryhmiä perustetaan tarvittaessa. Ryhmätoimintaa järjestetään monipuolisesti myös kuntien ja 3. sektorin toimesta. Hyvinvointialue vastaa ryhmistä, joihin heikentyneen toimintakyvyn omaavat voivat osallistua.

Mitä kautta potilaat etsivät asumispaikkoja, kenen vastuulla asumispaikan hakeminen on ja onko tämä prosessi ajallisesti yhdenvertainen hyvinvointialueella?

Pitkäaikaista ympärivuorokautista palveluasumista hakevat pääsääntöisesti omainen tai edunvalvoja. Myös sosiaalityöntekijä voi toimia vireille laittajana, kunnes edunvalvonta on vahvistettu. Asiakas hakee harvoin itsenäisesti ympärivuorokautista palveluasumista.

Ympärivuorokautiset palveluasumisen hakemukset käsitellään ja päätetään alueen kolmessa SAS-pisteessä (pohjoinen, keskinen, eteläinen). Työryhmissä toimitaan yhteisten palvelukriteerien pohjalta. Kokoukset pidetään 1-2 viikon välein. Palvelu tulee lain mukaan järjestää 3 kk:n kuluessa vireille tulosta.

Palvelun saatavuudessa on eriarvoisuutta alueellisesti. Esimerkiksi ajalla 1.10.2024-31.3.2025 yli 3 kk:ta palveluasumispaikkaa odottaneita on ollut 78 asiakasta. Näistä 78 asiakkaasta 46 asiakasta on ollut Vaasan alueelta. Tämä on noin 25 %:ia tarkasteluajanjakson hakemusten kokonaismäärästä.

Ovatko aiemmin kuntien ylläpitämät yleislääketieteen osastot perusterveydenhuoltoa vai sairaalapalveluja? Mikä on oikein lain mukaan?

Hyvinvointialueellamme yleislääketieteen osastopaikat ovat olleet osa sairaalapalveluiden toimialan tulosaluetta alusta lähtien. Näiden osastojen pitäminen organisatorisesti saman katon alla päivystys- ja erikoissairaanhoidon osastojen sekä kotisairaalan kanssa on koettu vahvuutena potilasvirtojen hallinnassa. Yleislääketieteen paikkojen osalta useat hyvinvointialueet ovat siirtyneet järjestämään yleislääketieteen osastopaikat akuuttipaikkoina ja arviointi- ja kuntoutuspaikkoina. Pohjanmaan hyvinvointialueella arviointi- ja aktivointiosastot sijaitsevat Maalahdessa, Mustasaareissa, Uudessakaarlepyyssä ja Pietarsaareissa. Akuutit yleislääketieteen osastot sijaitsevat Pietarsaareissa, Vaasassa ja Närpiössä.

Yleislääketieteen osastohoito sekä akuutti että arviointi- ja aktivointiosastoilla järjestetään Pohjanmaan hyvinvointialueella terveydenhuoltolain alaisena toimintana.

Millä osastohoito korvataan, kun osastoja ja asumisyksiköitä suljetaan ilman, että näiden alueiden kotihoidolle on annettu lisäresursseja?

Erilaisia palveluita kotiutumisen ja kotona asumisen tueksi on kehitetty ja niitä on enemmän kuin ennen hyvinvointialuetta. Kotiutettavat potilaat, jotka tarvitsevat hoivaa, hoitoa, tukea, voivat saada palvelua kotisairaalaista, kotihoidosta, kotikuntoutuksesta ja tehostetusta kotikuntoutuksesta. Lisäksi on kehitetty Lisa (liikkuva sairaala) palvelua alueellamme.

Tehostetun kotikuntoutuksen resursseja on vahvistettu entisestään Vaasan alueella, missä on eniten ollut palveluasumisen jonottajia yleislääketieteen osastoilla. Vuoden 2025 Strategisen teeman kehitystyössä on käyty koko 24/7 palveluiden palveluketjua läpi ikäihmisten osalta. Toimialojen kanssa yhteistyössä on huomioitu kehittämiskohteet. Tärkeää on ikäihmisten toimintakyvyn ylläpitäminen ja parantaminen 24/7 palveluissa sekä kotiuttamisen tukeminen erityisesti tehostettua kotikuntoutusta vahvistaen ja kaikkien palveluiden yhteistyötä parantaen. Pilotti aloitetaan Vaasassa syyskuun alusta lähtien ja seurataan kehittämistoimenpiteiden vaikutusta.

Osastosulkujen jälkeen kotihoitoon on panostettu. Hankerahaa on saatu uusia toimia varten ja etäpalveluihin on panostettu Prima Botnia hankkeen kautta. Kiuru-rahaa on kotioidon etäpalveluiden kehittämiseen osoitettu noin 1,1 miljoonaa. Prima Botnia – hankkeessa ikäihmisten työ paketin talousarvio ajalle 2023-2025 on noin 1 milj. Sisältäen kotioidon sekä omais- ja perhehoidon.

Lisäksi on pyritty varmistamaan, että oikea asiakas on oikeassa paikassa. Kotioidon kriteerit on yhtenäistetty. Palveluohjauksen ja kotioidon henkilöstön kanssa käydään jatkuvaa keskustelua asiakkaiden palveluiden järjestämisestä. Kotihoitoa on myös kehitetty kustannustehokkaammaksi yhteisen toiminnanohjauksen avulla. Valtakunnallisen tavoitteen mukaan pyritään henkilöstön työaikaä välittömään asiakastyöhön kasvattamaan.

Onko ympärivuorokautisen palveluasumisen vähentäminen realistista?

Ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkoja on vähennetty ja kriteerit palvelun saamiseksi on yhtenäistetty koko alueen osalta. Ympärivuorokautisen palveluasumispaikkojen vähentäminen on edellyttänyt rinnalla myös muiden palveluiden kehittämistä. Kotioidossa on kehitetty etäpalveluita mm. Osakäynneistä voidaan korvata etäkäynteinä, lääkerobotit, sähkölukot. Edellisissä kysymyksissä on kuvattu eri palveluita, mitä hyvinvointialueella on kehitetty.

Pohjanmaan hyvinvointialueen kotona asuvien määrä vuonna 2024 oli 92,1 %:ia ja tavoitteena vuodelle 2025 on nostaa %-osuutta 93 %:iin. Koko maan % osuus vuonna 2024 oli 93,1 %:ia.

Voimmeko löytää sopimusten kautta enemmän yhteistyötä muiden sairaaloiden kanssa

Erikoissairaanhoidossa?

Osa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävistä voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin yhden tai useamman hyvinvointialueen järjestettäväksi, jos se on välttämätöntä palvelujen tai muiden toimenpiteiden saatavuuden, laadun tai asiakkaiden oikeuksien varmistamiseksi tehtävän vaatavuuden, harvinaisuuden tai siitä aiheutuvien suurten kustannusten vuoksi. Suurempiin kokonaisuuksiin koottavista tehtävistä ja niihin liittyvästä työnjaosta säädetään erikseen. (Luku 2 Sosiaali- ja terveystalouden palveluiden järjestäminen 9 §.

Hyvinvointialueet ja Pohjanmaan hyvinvointialueen toimialat ovat tarpeen mukaan tehneet yhteistyösopimuksia eri palveluiden osalta. Pohjanmaan hyvinvointialue kuuluu Turun yliopistollisen sairaalan yhteistyöalueeseen (YTA). Hyvinvointialueet ovat päivittämässä

Yta-sopimusta, jossa on sosiaali- ja terveysministeriön ohjekirjan mukaan sovittava konkreettisemmin hyvinvointialueiden välisestä yhteistyöstä ja työnjaosta. Valmistelutyö on meneillään hyvinvointialueiden kesken. Muutokset on saatava valmiiksi kevääseen 2026 mennessä.

Mitä avohoidon muotoja tarjotaan eri alueilla, miten taataan turvallinen yöhoito?

Kotisairaala tarjoaa palveluja koko alueellamme, ja nämä järjestetään omana toimintana lukuun ottamatta Kristiinankaupunkia, missä palvelu ostetaan Pihlajalinnalta. Kotisairaala on avoinna klo 7–22 koko alueella, paitsi keskisellä alueella toiminta on ympärivuorokauden, koska väestömäärä on muuta aluetta suurempi. Potilaan kotiuttaminen kotisairaalan turvin edellyttää, että potilas pärjää itsenäisesti tai avun turvin (jonka tarjoaa joku muu kuin kotisairaala) käyntien välillä. Kotisairaala tarjoaa vaativampaa hoitoa, kuten suonensisäisiä hoitoja, ja nämä voidaan yleensä suunnitella niin, että lääkitys annetaan aamu- ja iltavuorojen aikana.

Kotihoidossa yövuoron toiminnan tarkastelu on käynnissä. Yöhenkilöstön resurssit tarkistetaan asiakkaan tarpeiden mukaisesti ja liikkumiseen vaikuttaa myös maantieteellinen alue. Asiakaskäynnit suoritetaan tarvittaessa pareittain ja lisäksi asiakkaille voidaan myöntää tukipalveluna turvapuhelin. Kotihoidon asiakas on asiakas, joka pärjää käyntien välit itsenäisesti tai omaisen tai tukihenkilön avulla (kriteerit). Kotihoito suorittaa myös tehtävän 823- mukaiset nostot ja turvakäynnit asiakkaille, joilla ei ole kotihoitoa myönnetty, myös yöaikaan.

Toimivatko kotihoito ja kotisairaala ympäri vuorokauden kaikilla alueilla?

Kotihoito, joka sisältää sekä kotipalvelun että kotisairaanhoidon toimii lakisääteisesti ja asiakkaan tarpeen mukaan ympärivuorokauden koko Pohjanmaan hyvinvointialueella.

Kotisairaala on avoinna koko alueella klo 7–22, lukuun ottamatta keskistä aluetta, missä väestömäärä on suurin ja toiminta on avoinna ympäri vuorokauden.

Mitä palvelua 116 117 tarjoaa asukkaille, ja taataanko sen palvelu sekä suomeksi että ruotsiksi ja mieluusti myös englanniksi kaikkina vuorokaudenaikoina?

Päivystysavun numeroon 116117 tulisi soittaa ennen päivystykseen hakeutumista. Päivystysavussa terveydenhuollon ammattilaiset kertovat, vaatiiko tilanne käynnin päivystyksessä. Mikäli tilanteeseen riittää itsehoito, annetaan asiakkaalle itsehoito-ohjeet.

Palvelu on käytössä kaikkialla Suomessa, lukuun ottamatta Ahvenanmaata. Puhelu on maksuton. Ulkomaisesta liittymästä soitettaessa operaattori saattaa periä puhelusta maksun. (<https://116117.fi/fi>) Numerosta saa apua molemmilla kotimaisilla kielillä ja englanniksi 24/7.

Päivystysavun palvelu tuotetaan ostopalveluna ja palvelu kuuluu sairaalapalveluiden toimialalle.

Mikä on liikkuvan sairaalan (Lisa) rooli, ja mistä lähtien se toimii ympärivuorokauden kaikilla alueilla?

Lisa liikkuvan sairaalan tarkoitus on viedä päivystyksellistä osaamista asiakkaan kotiin ja näin vähentää mm. ikäihmisten tarvetta hakeutua päivystykseen sellaisen hoidon tarpeen vuoksi, mikä voidaan hoitaa asiakkaan kotona.

Lisa toimintaa kehitetään jatkuvasti, että pystytään yhä moniammatillisemmin vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin. Esimerkkinä nyt tuleva yhteistyö kotikuntoutuksen ja Lisan kanssa. Jatkossa suunnitteilla on kehittää mielenterveyspotilaiden ja Lisan yhteistyön mahdollisuuksia.

Toimintaan sisältyy myös esihoidon kiireettömiä tehtäviä ja puhelimesta tehtävä hoidontarpeen arviointi ennen ambulanssin lähettämistä kohteeseen. Tämän toiminnan avulla olemme pystyneet vähentämään n.40 %:ia ambulanssin lähettämistä kohteisiin. Asiakkaita on pystytty auttamaan puhelimitse annettavalla hoidon ohjeistuksilla ja tai ohjaamalla asiakas oikeaan palveluyksikköön, mikä ei aina ole yhteispäivystys.

Ensihoidon toteuttama hoidon tarpeen arviointi toteutuu koko hyvinvointialueella 24/7. Toimintaa suunnitellaan tarvelähtöisesti ja välttämättä tarvetta 24/7 Lisa-toiminnalle ei ole koko alueella. Toimintaa on testattu Pohjoisessa ja tarve on ollut vähäistä yöaikaan.

Seuraamme tilannetta ja tarpeen muuttuessa tilanteeseen reagoidaan, niin että toiminta vastaa tarvetta.

Seniorineuvolan kehittäminen

Aloitteessa nostetaan esiin ennaltaehkäisevistä palveluista seniorineuvolaan ja seniorilinjaan panostaminen, jotka koetaan hyvänä panostuksena. Aloitteessa toivotaan, että 70 vuotta täyttäneet ikäihmiset saisivat säännöllisesti henkilökohtaisen kutsun fyysiselle vastaanottokäynnille. Vastaavasta asiasta on myös vanhusneuvosto tehnyt aloitteen, joka on käsitelty hallituksen kokouksessa.

Pohjanmaan hyvinvointialueen sote-keskuksen seniorineuvolan tämänhetkinen toimintamalli ei ole vielä valmis ja lopullinen. Seniorineuvola on otettu käyttöön vuoden 2024 aikana ja toimintaa kehitetään. Tällä hetkellä toimintamallissa korostuu vahvasti ennaltaehkäisevä näkökulma. Toimintamallin muutos, missä palvelut kohdistettaisiin 70-ikävuodesta säännöllisesti henkilökohtaisiin vastaanottokäynteihin, tarkoittaisi sitä, että henkilöstöresurssien näkökulmasta resurssit kohdistuisivat täysin tiettyjen ikäryhmien yksilökäynteihin. Tällöin resursseja ei voitaisi kohdistaa riittävän ennaltaehkäisevästi ja tarpeen mukaisesti. Nykyisen toimintamallin vaikuttavuutta pitää arvioida. Uudelle toimintamallille pitää kuitenkin antaa aikaa tulla tutuksi asiakkaiden ja työntekijöiden keskuudessa, jotta asiakkaat ohjautuvat palvelun piiriin.

Lopuksi

Palvelurakennetta on muutettu raskaammista palveluista kevyempiin palveluihin. Panostusta on kohdistettu kotona annettaviin palveluihin ja etäpalveluiden vahvistamiseen.

Väestön ikääntyminen ja ikääntyvän väestön määrän kasvu luo haastetta, kun samaan aikaan kymmenen seuraavan(10) vuoden aikana eri ammattiryhmien sote-henkilöstöstä tulee vähenemään Pohjanmaan hyvinvointialueella noin 20 %:ia.

Palvelurakenteen muutosten vaikutuksia seurataan palveluiden sujuvuuden näkökulmasta sekä lakisääteisten määräaikojen puitteissa.

Sektorijohtaja ikäihmiset Kotanen Heidi

ehdottaa, että aluehallitus päättää antaa vastauksen valtuustoaloitteeseen selontekona aluevaltuustolle. Aluehallitus ehdottaa aluevaltuustolle, että aloite on täten loppuun käsitelty.

Päätös:

Jakelu

Liitteet

Liite 38 54. Toimiva ikäihmisten hoitoketju Jusslin 9122024

183

Kevään 2026 kokouspäivämäärät

Aluehallitus 15.09.2025

ÖVPH/5594/00.02.01/2025

Valmistelija Kinnunen Marina

Lisätietoja: puhelinnumero: 044 323 1808, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Hallitukselle ehdotetaan seuraavat kokousajat keväälle 2026:

Tilannekuva	13.01.2026 klo 14.00 – 16.00
Kokous	19.01.2026 klo 9.00 – 14.00
Tilannekuva	05.02.2026 klo 14.00 – 16.00
Kokous	16.02.2026 klo 9.00 – 14.00
Tilannekuva	05.03.2026 klo 14.00 – 16.00
Kokous	24.03.2026 klo 9.00 – 14.00
Tilannekuva	02.04.2026 klo 14.00 – 16.00
Kokous	13.04.2026 klo 9.00 – 14.00
Miten Pohjanmaa voi-päivä	14.04.2026
Tilannekuva	04.05.2026 klo 14.00 – 16.00
Kokous	11.05.2026 klo 9.00 – 14.00
Kokous	01.06.2026 klo 9.00 – 14.00
Tilannekuva	11.06.2026 klo 14.00 – 16.00

Valtuustolle ehdotetaan seuraavat kokousajat 2026:

Kokous	30.03.2026 klo 9.00 – 14.00
Miten Pohjanmaa voi-päivä	14.04.2026
Kokous	08.06.2026 klo 9.00 – 14.00

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

ehdottaa, että hallitus päättää hyväksyä ehdotetut päivämäärät ja antaa päivämäärät valtuustolle tiedoksi.

Päätös:

Jakelu

184

Muut mahdolliset asiat

Aluehallitus 15.09.2025

Pohjanmaan hyvinvointialueen hallintosäännön 160 §:n mukaan asiat päätetään kokouksissa viranhaltijan esittelystä. Hallintosäännön 159 §:n mukaan toimitella voi esittelijän tai jäsenen ehdotuksesta, jota on kannatettu, ottaa enemmistöpäätöksellä käsiteltäväksi asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa.

Pykälän kohdalla voidaan esimerkiksi jakaa tietoa, ilmoittaa asioista, tehdä aloitteita ja esittää kysymyksiä

Päätös:

185

Kokouksen päättäminen

Aluehallitus 15.09.2025

Kokouksen päättäminen.

Päätös: